Minister of verdachte?

De Meza strijdt om zijn rechten onder artikel 43

M.E. de Meza, kandidaat-minister, stapte donderdag naar de rechtbank: hij wil dat het openbaar ministerie (OM) helder uiteenzet of hij verdachte is, en waarvoor. Volgens zijn advocaat gebruikt het OM onduidelijke communicatie en laat het veel vragen onbeantwoord, waardoor De Meza zich niet adequaat kan verdedigen. De implicatie is ingrijpend: zijn ministerschap hangt deels af van deze onzekerheid. Hijzelf voelt zich vervolgd vanwege zijn inhoudelijke kritiek op het huidige systeem – zo'n wereld waarin hij grote onderzoeken beloofd had, zou hij benoemd worden.

Artikel 43 als Wapen: Recht op Informatie

Het verzoek van De Meza is ingediend volgens artikel 43 van het Wetboek van Strafvordering: een noodknop voor situaties zonder regels, maar waar snel ingrijpen nodig is. Hij beroept zich bewust op dit artikel én op het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, de Staatsregeling, en EU-richtlijn 2012/13, die allemaal stellen dat een verdachte recht heeft op kennis van de beschuldiging. Hij benadrukt dat dergelijke kennis essentieel is voor een eerlijk proces – en voor een respectvol oordeel over zijn politieke geschiktheid.

Geen Dwang, Wel Geheimhouding

Het OM stelt dat De Meza formeel nog geen verdachte is: hij is niet aangehouden en nooit op het politiebureau gehoord. Elke verdachte krijgt formeel bericht bij een verhoor of aanhouding, zo stelt het OM, en daaraan houden ze zich in dit geval strikt. Bovendien laat de screening voor ministers geen ruimte voor uitspraken: alles verloopt onder geheimhouding, zoals vastgelegd in de Landsverordening integriteit ministers. De procureur-generaal krijgt wél opdracht onderzoek te doen en mag aan de formateur bevestigen of een kandidaat verdachte is – maar niet openbaar toelichten waarom.

Ministeriële Screening: Tussen Integriteit en Transparantie

In de procedure rond de screening van ministerskandidaten liggen twee principes met elkaar in botsing. Enerzijds is er de vertrouwelijkheid: kandidaten moeten discreet beoordeeld worden, zonder reputatieschade bij niet-geselecteerden. Anderzijds is er de democratische noodzaak: De Meza – en het publiek – vragen transparantie. Zijn situatie fungeert zo als testcase: moet voor politieke functies extra informatie beschikbaar worden? Of gelden de strikte privacyregels onverkort voor iedereen?

Weg Vooruit: Balans tussen Gehoor en Geheim

De rechter in eerste aanleg zei toe binnen een week op het verzoek te reageren. De kern: moet De Meza als minister-kandidaat een uitzonderingspositie krijgen? Zo ja, dan ontstaat een precedent waarbij politieke screening transparanter wordt, maar privacyrisico's toenemen. Z'n zaak heeft impact op de verhouding tussen openbaar bestuur en rechtsstaat – en op onze verwachtingen van openheid in politiek benoemingen.